

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת ואליד אלהואשלה

פ/25/2827

הצעת חוק חניה לנכים (תיקון – תג נכה אישי), התשפ"ג–2023

- 1 תיקון סעיף 1 .1 בחוק חניה לנכים, התשנ"ד–1993¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרה "תג נכה", במקום הסיפה החל במילים "ואת מספרי הרישוי" יבוא "ואמצעי זיהוי של הנכה כפי שיקבע שר התחבורה והבטיחות בדרכים";
- (2) ההגדרה "רכב מזכה" – תימחק.
- 2 תיקון סעיף 2 .2 בסעיף 2 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א) –
- (א) במקום "את רכבו הנושא תג נכה" יבוא "רכב שהוא נוהג בו, או רכב שהוא מוסע בו ונוהג בו אדם אחר המתלווה אל הנכה והנוהג עבורו ברכב";
- (ב) אחרי פסקה (4) יבוא :
- "(5) בעת החניה מוצג ברכב תג נכה.";
- (2) סעיף קטן (ב) – בטל.
- 3 תיקון סעיף 4ג .3 בסעיף 4ג לחוק העיקרי, במקום "הנושאים תג" יבוא "של נכים המחזיקים בתג".
- 4 תיקון סעיף 4ד .4 בסעיף 4ד לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), המילה "מזכה" – תימחק, ובמקום "הנושא תג" יבוא "המחזיק בתג";
- (2) בסעיף קטן (ב), המילה "המזכה" – תימחק;
- (3) בסעיף קטן (ד), במקום "אשר את פרטיו מסר" יבוא "לפי פרטים שמסר";

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 28.

- (א) במקום הרישה המסתיימת במילים "בסעיף קטן (ד)" יבוא "נכה שפרטיו צוינו על גבי התמרור כאמור בסעיף קטן (ד), או אדם המתלווה אל הנכה והנוהג עבורו ברכב, רשאי להחנות את רכבו";
- (ב) אחרי "בלא תשלום" יבוא "ובלבד שבעת החניה מוצג ברכב תג נכה".

ד ב ר י ה ס ב ר

לאזרחים המוגבלים בניידותם הרכב משמש כרגליים. הוא מאפשר להם חופש תנועה ובכך את מימוש זכותם הבסיסית לנוע בחופשיות. האפשרות לחנות קרוב למקום יעדס חיונית באופן מהותי עבור אותם נכים. אולם, המצב המשפטי כיום מקשה על קהילת הנכים בישראל לממש את זכותם האמורה.

על פי חוק חניה לנכים, התשנ"ד-1993 (להלן – החוק), תג נכה מונפק עבור רכבו של נכה והוא נושא את מספר הרישוי של הרכב. לפי החוק, תג כאמור מונפק עבור שני רכבים לכל היותר. מצב זה יוצר בעיה חמורה, משום שאם הנכה מבקש לנסוע ברכב אחר, רכב שלא הונפק עבורו תג נכה במשרד הרישוי, הוא אינו יכול ליהנות מההטבות המגיעות לו. כך למשל, כאשר מתנייד הנכה ברכב של אחד מקרוביו, בין אם הוא הנהג ובין אם לאו, נאלץ הנכה לוותר על זכויותיו.

הבירוקרטיה הכרוכה בהוצאת תג נכה לרכב כיום מהווה תסבוכת מיותרת. בכל פעם שנוצר צורך לשנות את מספרי הרישוי של רכבים המאושרים כרכב של האדם הנכה, נאלץ האדם הנכה לדאוג להנפקת אישורים חדשים.

החוק הקיים יוצר בעיה גם במקרים שבהם הרכב המאושר לחנות בחניה המיועדת לנכים אינו בהכרח בשימוש האישי הקבוע של הנכה, אלא בשימוש של אחד מקרוביו. הדבר מעודד שימוש באישור החניה המיוחד לנכים באופן לא הגון וגורם לכך שחניות נכים נתפסות שלא כחוק. בעיה זו אינה עניין של מה בכך, אלא מדובר בסוגיה רחבה. הענקת הטבת החניה עבור הנכה כך שהיא מוגבלת לרכבו האישי בלבד, מהווה בעיה הגורמת לעוול יום-יומי לאוכלוסיית הנכים בישראל, לבירוקרטיה מיותרת המקשה על האזרח הנכה, ולשימוש בתגי הנכה באופן לא הגון.

לפיכך, מוצע לתת מענה לבעיה זו ולקבוע שבתג הנכה יופיעו רק פרטיו האישיים של הנכה, ללא מספר הרישוי של הרכב. הנפקת תג נכה אישי כאמור תאפשר לנכה לממש את זכויותיו באופן מלא והגון יותר. כדי לממש את זכותו של הנכה לחניה כפי שפורטה לעיל, מוצע לקבוע כי הנכה יידרש להציג ברכבו את תג הנכה האישי שלו, ללא מספר רישוי של רכב מסוים.

לפי המוצע, ההסדר האמור יחול במקומות שבהם מותרת היום חניית נכים לפי החוק: חניה במקומות שהחניה אינה מותרת בהם, חניה בשטח פריקה וטעינה ומקום חנייה שמקצה לנכה בסמוך למקום מגוריו. כאמור, מוצע להחליף את היתר החניה הניתן כיום רק בהתאם למספר הרישוי של הרכב, בהיתר חניה בכפוף להצגת תג נכה אישי, ללא מספר רישוי מסוים.

כאמור, רכבו של הנכה מהווה עבורו תחליף לרגליים. עבור אוכלוסיית הנכים התלות ברכב גבוהה ביותר והשימוש בו חסר תחליף. באופן זה הנכה יוכל להשתמש בחניות המיועדות לאנשים במצבו גם אם לא מדובר ברכבו הפרטי, כאשר אחד מקרוביו מסיע אותו ליעדו. החוק הנוכחי אינו מתאים עוד למציאות

הקיימת. התיקון המוצע יתאים את החוק למציאות שבה רכב הוא נכס זמין יותר והחלפתו תכופה יותר מבעבר. נוסף על כך, התיקון האמור, מלבד ההקלה שיביא לאדם הנכה בהתניידותו, יקל עליו משמעותית בכל הנוגע לבירוקרטיה הכרוכה בהנפקת תג הנכה. התג יינתן לאדם נכה באופן אישי, ולא יהיה עוד צורך בשינוי מספרי הרכבים המורשים בכל פעם שהנכה יזדקק לכך.

בנוסף, הצעת החוק תצמצם את כמות תווי החנייה הקיימים לנכים במחצית. לפי קביעת השר, ניתן יהיה להשתמש בתג הנכה האישי באמצעי זיהוי אישיים שונים, דוגמת אמצעים ביומטריים או כל אמצעי אחר שיאפשר את הפעלת התג רק על ידי האדם עם המוגבלות כאשר הוא מוסע או נוהג ברכבו. התיקון האמור יאפשר הגינות רבה בנוגע להתניידותם של אנשים בעלי צרכים מיוחדים ואנשים המוגבלים בניידות, והעוול הנגרם להם היום יימנע.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת אילן גילאון וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2372 ; פ/20/1803) ועל שולחן הכנסת העשרים ואחת על ידי חבר הכנסת אילן גילאון (פ/21/228).

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וארבע ועל שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת חוה אתי עטייה (פ/24/502 ; פ/25/2038).

הצעת החוק זהה לפ/25/2038 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז באדר התשפ"ג (20.03.2023)